

Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το θέμα της εργασίας είναι η εξελικτική πορεία της τουριστικής δραστηριότητας της Κρήτης και οι επιπτώσεις του τουρισμού στο ανθρωπογενές και το φυσικό περιβάλλον. Κατά βάση εξετάστηκαν τα πλεονεκτήματα της Κρήτης ως τουριστικό προορισμό, τους πόρους τους οποίους γίνονται αντικείμενο έλξης των τουριστών.

Εξετάστηκαν ποιες μορφές εναλλακτικού τουρισμού μπορούν να αναπτυχθούν στο νησί και σε ποιους συμβάλει το κράτος και με ποιο τρόπο. Για την Κρήτη η προοπτική του τουρισμού αποτελεί τη μοναδική διέξοδο για εγγυημένο εισόδημα και μακροπρόθεσμη οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική ανάπτυξη της περιφέρειας. Η σημαντική ιστορική, πολιτιστική και φυσική κληρονομιά του νησιού, αποτελούν τη βάση για την ανάπτυξη μιας ισχυρής τουριστικής βιομηχανίας.

ΚΡΗΤΗ

Σ' ένα ποικίλο αλλά υπέροχο κλίμα, η γέφυρα που συνδέει την Ευρώπη με την Αφρική, το σταυροδρόμι τριών ηπείρων, έχει κρατήσει μέσα σε καταπράσινα δάση και απότομα φαράγγια τα καλύτερα αγαθά της φύσης. Νησί της Μεσογείου, περίπου 100 χλμ. ΝΑ της Πελοποννήσου. Έχει πληθυσμό 540.054 κατοίκους και επιφάνεια 8,336 τ. χλμ είναι το μεγαλύτερο σε έκταση νησί της Ελλάδας, το πέμπτο της Μεσογείου και το ενδέκατο της Ευρώπης, της οποίας αποτελεί το νότιο όριο. Βρέχεται στα Βόρεια από το Κρητικό Πέλαγος, στα ανατολικά από το Καρπάθιο, στα νότια από το Λιβυκό και στα δυτικά από το Ιόνιο. Ο επιμήκης άξονας της από τα δυτικά προς τα ανατολικά έχει μέγιστο μήκος 260 χλμ. Ενώ ο κάθετος προς αυτόν κυμαίνεται μεταξύ 60 και 12 χλμ. Στην Κρήτη ανήκουν επίσης τα μικρά νησιά Γαύδος, Δία, Κουφονήσι, Γαιδουρονήσι, Διονυσιάδες και Παξιμάδι. Το ορεινό τμήμα καταλαμβάνει το 48% του συνολικού εδάφους της, ενώ το υπόλοιπο 23% αποτελείται από εύφορες πεδιάδες. Η γεωργία, που είναι ιδιαίτερα αποδοτική για τα Ελληνικά δεδομένα, παίζει κυρίαρχο ρόλο στην οικονομία του νησιού. Τα κυριότερα αγροτικά προϊόντα είναι το ελαιόλαδο, το κρασί, τα σταφύλια, τα εσπεριδοειδή, τα χαρούπια,, τα κηπευτικά κ.α. Αξιόλογο συγκριτικό πλεονέκτημα στην Κρήτη αποτελούν οι καλλιέργειες κηπευτικών χάρη στο ευνοϊκό κλίμα της. Η βιομηχανική δραστηριότητα παρουσιάζει στασιμότητα, αν όχι τάση συρρίκνωσης, κυριαρχούν δε σε αυτήν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Τις βασικότερες δραστηριότητες του δευτερογενούς τομέα αποτελούν η μεταποίηση αγροτικών προϊόντων και οι κατασκευές.

Ο δυναμικότερος τομέας ανάπτυξης στην Κρήτη είναι ο τουρισμός, κυρίως κοντά στα μεγάλα αστικά κέντρα κατά μήκος της βόρειας ακτής, όπου το ξενοδοχειακό δυναμικό συνεχώς εκσυγχρονίζεται και εμπλουτίζεται με νέες μονάδες. Η Κρήτη διαθέτει πολλές και όμορφες παραλίες (το 9% των συνολικών παραλιών της χώρας) που προσελκύουν κάθε χρόνο πολλούς τουρίστες. Η Κρήτη είναι το δεύτερο δημοφιλέστερο γεωγραφικό διαμέρισμα στην Ελλάδα. Μόνο στο Ηράκλειο οι αφίξεις ξένων τουριστών υπερβαίνουν το 15% των συνολικών αφίξεων στη χώρα. Διοικητικά η Κρήτη διαιρείται σε τέσσερις νομούς : Χανίων, Ρεθύμνης, Ηρακλείου και Λασιθίου.

Ιστορική αναδρομή στην Κρήτη

Νεολιθική εποχή (6500 – 2800 π.Χ.)

Προ-ανακτορική εποχή – εποχή χαλκού (2800 – 1900 π.Χ.)

Παλαιο-ανακτορική εποχή (1900 – 1700 π.Χ.)

Νέο-ανακτορική εποχή (1700 – 1400 π.Χ.)

Μετά-ανακτορική εποχή (1400 – 1100 π.Χ.)

Εποχή του σιδήρου – Δωριείς (1100 – 67 π.Χ.)

Ρωμαϊκή περίοδος (67 π.χ. – 330 μ.Χ)

Βυζαντινή περίοδος (330 – 1204 μ.Χ)

Αραβοκρατία (824 – 961 μ.Χ.)

Ενετοκρατία (1204 – 1669 μ.Χ.)

Τουρκοκρατία

Αίγυπτος - Νέα διοίκηση (1831-1898)

Η συμβολή της Κρήτης στην Ελλάδα

Πριν ακόμη η Κρήτη ενωθεί με την Ελλάδα, συνέβαλε ουσιαστικά στην ιστορία της. Πολλοί ήταν οι Κρήτες Μακεδονομάχοι όπου κατά τα χρόνια 1902 – 1908 του πολέμου αυτού έδωσαν σκληρές μάχες. Σε 3.000 υπολογίζονται οι Κρητικοί που εθελοντικά πολέμησαν. Όμως η σημαντικότερη ίσως βοήθεια της Κρήτης στην Ελλάδα ήταν με τον Ελευθέριο Βενιζέλο. Στις σελίδες που αναφέρονται στις βιογραφίες υπάρχουν περισσότερα στοιχεία για την δράση του Ελ. Βενιζέλου. Κατά τη δικτατορία του Μεταξά και όταν τον Νοέμβριο του 1936 επισκέφτηκε την Κρήτη μαζί με τον βασιλιά Γεώργιο, στα Χανιά ο δήμαρχος της πόλης Μουντάκης ευθαρσώς ζήτησε από τον βασιλιά να διώξει τον δικτάτορα ενώ παράλληλα οπλισμένοι Κρήτες στο Βαρύπετρο ήταν έτοιμοι να συλλάβουν τους επισκέπτες και να τους μεταφέρουν στο Θέρισο. Όμως αυτό δεν έγινε αφού τα λόγια του βασιλιά αποπροσανατόλισαν τους επαναστάτες. Το 1938 όμως στα Χανιά ξέσπασε κίνημα κατά του Μεταξά που είχε άδοξο τέλος αφού δεν υπήρξε υποστήριξη από την υπόλοιπη Ελλάδα. Στην αποτυχία συνέβαλε και η απουσία του Ελ. Βενιζέλου που είχε πεθάνει 2 χρόνια νωρίτερα.

Σημαντική ήταν η συμβολή της Κρήτης κατά το Έπος του 1940. Η 5η μεραρχία πολέμησε θαρραλέα και σχηματίστηκε ένας θρύλος γύρω από το όνομά της. Η γεωγραφική θέση του νησιού ήταν από χρόνια πόθος των κατακτητών, έτσι και τώρα οι Γερμανοί ήθελαν την Κρήτη ως βάση ανεφοδιασμού για την μάχη που έδιναν στην Αφρική. Καταστρώθηκε το σχέδιο Mercur (Ερμής) που αν και το γνώριζαν οι Άγγλοι δεν έκαναν τίποτα για την οχύρωση του νησιού. Το σχέδιο αυτό πρόβλεπε επίθεση από αέρα στο νησί. Πρώτος στόχος ήταν το αεροδρόμιο των Χανίων Μάλεμε όπου θα προσγειώνονταν τα μεταγωγικά. Στις 20 Μαΐου 1941 άρχισε η επίθεση στα Χανιά, το Ρέθυμνο και το Ηράκλειο με αεροπλάνα καθέτου εφορμήσεως Στούκας και με αλεξιπτωτιστές. Η δύναμη των κατακτητών ήταν η 7η αεροκίνητη μεραρχία με 16.000 αλεξιπτωτιστές, η 5η μεραρχία πεζικού, 350 μεταγωγικά και 750 βομβαρδιστικά. Οι Κρητικοί ήταν άοπλοι, αφού ο Μεταξάς πήρε τα κυνηγετικά όπλα και αρνήθηκε τον εξοπλισμό των Κρητικών από τους Άγγλους. Με μοναδική βοήθεια τα γεωργικά τους εργαλεία, οικιακά σκεύη και λίγα όπλα που είχαν κρύψει, αλλά κυρίως την γενναία ψυχή και την θέληση για λευτεριά αντιστάθηκαν για 10 μέρες. Ο Χίτλερ δεν είχε υπολογίσει σωστά τον Κρητικό λαό και έτσι ματαιώθηκαν λόγω της μάχης της Κρήτης επιθέσεις ενάντια στη Μάλτα, την Κύπρο και την Μ. Ανατολή. Ακόμη καθυστέρησε για 10 πολύτιμες μέρες η επίθεση κατά της Ρωσίας. Τα αντίποινα από τους Γερμανούς ήταν φρικτά. Σκότωναν αδιακρίτως παιδιά, γυναίκες και γέρους ενώ έκαψαν πολλά χωριά, ένα από αυτά ήταν και η Κάνδανος η οποία καταστράφηκε ολοσχερώς. Όμως οι Κρητικοί δεν έπαψαν να αγωνίζονται σε Ελλάδα και εξωτερικό ενώ με την βοήθεια Άγγλων κομάντος έκαναν σαμποτάζ και απασχολούσαν τον κατακτητή μη μπορώντας να ασχοληθεί με άλλες μάχες και κατακτήσεις. Σημαντική ήταν η απαγωγή του Γερμανού στρατηγού Κράιπε από τα Σπήλια Ηρακλείου στις 13 Αυγούστου 1944 από Κρητικούς και Άγγλους κομάντος.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

Η Κρήτη είναι ελληνικό νησί και γεωγραφικό διαμέρισμα της Ελλάδας που περιλαμβάνει τους νομούς Λασιθίου, Ηρακλείου, Ρεθύμνης και Χανίων στους οποίους περιλαμβάνονται και μερικά μικρά ακόμη νησια όπως η Γάυδος, η Γαυδοπούλα, το Γαϊδουρονήσι, το Κουφονήσι, Άγιοι πάντες, Δίας, Σούδα, Σπιναλόγκα κ.α.

Η Κρήτη είναι το πρώτο σε μέγεθος ελληνικό νησί, το πέμπτο σε μέγεθος νησί της Μεσογείου και το εντέκατο της Ευρώπης. Είναι το 8ο σε έκταση ελληνικό γεωγραφικό διαμέρισμα και σύμφωνα με την απογραφή του 2001 έχει 601.130 κατοίκους.

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

- Γεωμορφία
- Ιστορία
- Αρχαιολογία
- Μυθολογία
- Πολιτισμός

Υποδομές

- Οδικό Δίκτυο
- Λιμάνι Χανίων
- Λιμάνι Ρεθύμνου
- Λιμάνι Ηρακλείου
- Λιμάνι Σητείας
- Αεροδρόμιο Χανίων
- Αεροδρόμιο Ηρακλείου
- Αεροδρόμιο Σητείας
- Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

Ανωδομές

- Τουριστικά καταλύματα
- Ξενοδοχεία
- Τουριστικά Γραφεία
- Γραφεία Ενοικιάσεως Ι.Χ. και ΜΟΤΟ

Τουριστικά καταλύματα

	Μονάδες	Κλίνες	Μον. %	Κλίν. %
Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	517	59438	34,57	42,76
Ν. ΛΑΣΙΘΙΟΥ	236	21274	15,79	15,30
Ν. ΡΕΘΥΜΝΟΥ	284	27479	19,00	19,77
Ν. ΧΑΝΙΩΝ	<u>458</u>	<u>30810</u>	<u>30,64</u>	<u>22,17</u>
	1495	139001	100,00	100,00

	Ενοικιαζ. Δωμ.-Διαμ/τα		CAMPINGS		Τουρ. Κατοικ.-Επαυλ	
	Μονάδες	Κλίνες	Μονάδες	Ατομα	Μονάδες	Κλίνες
Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	965	20273	4	978	27	367
Ν. ΛΑΣΙΘΙΟΥ	541	7734	3	483	12	1057
Ν. ΡΕΘΥΜΝΟΥ	603	9301	3	498	56	495
Ν. ΧΑΝΙΩΝ	<u>1007</u>	<u>16672</u>	<u>6</u>	<u>836</u>	<u>36</u>	<u>376</u>
	3116	53980	16	2795	131	2295

Ξενοδοχειακό Δυναμικό Κρήτης

ΔΗΜΟΣ / ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	H(L)		H(A)		H(B)		H(C)		H(D)		H(E)		ΕΠΙΠ. Δ/ΤΑ		ΞΕΝΟΔ. & ΕΠΙΠ. Δ/ΤΑ		ΠΑΡΑΔΟ-ΣΙΑΚΑ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ
ΑΓ. ΒΑΡΒΑΡΑΣ																			0	0
ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ									2	55									2	55
ΑΡΧΑΝΩΝ													2	33			1	5	3	38
ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΩΝ													1	13					1	13
ΒΙΑΝΝΟΥ							1	22											1	22
ΓΑΖΙΟΥ	4	3338	9	3399	8	1175	5	345	9	740	2	307	19	704					56	10008
ΓΟΡΓΟΛΑΪΝΗ																			0	0
ΓΟΡΤΥΝΑΣ							1	23	1	56									2	79
ΓΟΥΒΩΝ			14	4634	7	899	16	1165	3	169			29	1965					69	8832
ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ																			0	0
ΖΑΡΟΥ							1	111					2	16					3	127
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	2	428	2	517	7	671	18	1292	4	194	4	123					1	6	38	3231
ΘΡΑΨΑΝΟΥ																			0	0
ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ							1	38											1	38
ΚΟΦΙΝΑ																			0	0
ΚΡΟΥΣΩΝΑ													1	10					1	10
ΜΑΛΛΙΩΝ			9	2936	24	3397	31	2066	18	822	3	96	35	1859					120	11176
ΜΟΙΡΩΝ																			0	0
ΝΕΑΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ					1	84	2	142											3	226
ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ																			0	0
ΡΟΥΒΑ																			0	0
ΤΕΜΕΝΟΥΣ																	1	10	1	10
ΤΕΤΡΑΧΩΡΙΟΥ																			0	0
ΤΥΛΙΣΟΥ			1	62															1	62
ΤΥΜΠΑΚΙΟΥ					2	133	14	939	6	215	5	112	3	69					30	1468
ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	7	4290	23	8532	16	2727	47	3037	3	336	1	30	88	5091					185	24043
ΣΥΝΟΛΟ	13	8056	58	20080	65	9086	137	9180	46	2587	15	668	180	9760	0	0	3	21	517	59438

Ξενοδοχειακό Δυναμικό Ηρακλείου

ΔΗΜΟΣ / ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	Η(L)		Η(A)		Η(B)		Η(C)		Η(D)		Η(E)		ΕΠΙΠ. Δ/ΤΑ		ΞΕΝΟΔ. & ΕΠΙΠ. Δ/ΤΑ		ΠΑΡΑΔΟ-ΣΙΑΚΑ		ΣΥΝΟΛΟ		
	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	
ΑΓ. ΒΑΡΒΑΡΑΣ																				0	0
ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ									2	55										2	55
ΑΡΧΑΝΩΝ													2	33			1	5	3	38	
ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΩΝ													1	13					1	13	
ΒΙΑΝΝΟΥ							1	22											1	22	
ΓΑΖΙΟΥ	4	3338	9	3399	8	1175	5	345	9	740	2	307	19	704					56	10008	
ΓΟΡΓΟΛΑΪΝΗ																			0	0	
ΓΟΡΤΥΝΑΣ							1	23	1	56									2	79	
ΓΟΥΒΩΝ			14	4634	7	899	16	1165	3	169			29	1965					69	8832	
ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ																			0	0	
ΖΑΡΟΥ							1	111					2	16					3	127	
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	2	428	2	517	7	671	18	1292	4	194	4	123					1	6	38	3231	
ΘΡΑΨΑΝΟΥ																			0	0	
ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ							1	38											1	38	
ΚΟΦΙΝΑ																			0	0	
ΚΡΟΥΣΩΝΑ													1	10					1	10	
ΜΑΛΛΙΩΝ			9	2936	24	3397	31	2066	18	822	3	96	35	1859					120	11176	
ΜΟΙΡΩΝ																			0	0	
ΝΕΑΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ					1	84	2	142											3	226	
ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ																			0	0	
ΡΟΥΒΑ																			0	0	
ΤΕΜΕΝΟΥΣ																	1	10	1	10	
ΤΕΤΡΑΧΩΡΙΟΥ																			0	0	
ΤΥΛΙΣΟΥ			1	62															1	62	
ΤΥΜΠΑΚΙΟΥ					2	133	14	939	6	215	5	112	3	69					30	1468	
ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ	7	4290	23	8532	16	2727	47	3037	3	336	1	30	88	5091					185	24043	
ΣΥΝΟΛΟ	13	8056	58	20080	65	9086	137	9180	46	2587	15	668	180	9760	0	0	3	21	517	59438	

Ξενοδοχειακό Δυναμικό Χανίων

ΔΗΜΟΣ / ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	H(L)		H(A)		H(B)		H(C)		H(D)		H(E)		ΕΠΙΠ. Δ/ΤΑ		ΞΕΝΟΔ. & ΕΠΙΠ. Δ/ΤΑ		ΠΑΡΑΔΟ-ΣΙΑΚΑ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ
ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ	1	264			2	133	2	107					16	581			1	5	22	1090
ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΣΕΛΙΝΟΥ							1	19					1	30					2	49
ΑΡΜΕΝΩΝ							2	187					2	99					4	286
ΑΣΗ ΓΩΝΙΑΣ																			0	0
ΒΑΜΟΥ			1	70	1	93	2	178					4	81			1	21	9	443
ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ							1	29					1	63					2	92
ΓΑΥΔΟΥ																			0	0
ΓΕΩΡΓΙΟΥΠΟΛΗΣ	1	497	5	1465	2	469	15	1331	3	183	1	18	13	583					40	4546
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ																			0	0
ΘΕΡΙΣΣΟΥ													1	7					1	7
ΙΝΝΑΧΩΡΙΟΥ							1	56											1	56
ΚΑΝΤΑΝΟΥ													1	38					1	38
ΚΕΡΑΜΙΩΝ																			0	0
ΚΙΣΣΑΜΟΥ					1	58	3	130	2	95			10	392					16	675
ΚΟΛΥΜΒΑΡΙΟΥ			1	48	4	366	2	168	2	103			12	623			2	31	23	1339
ΚΡΥΟΝΕΡΙΔΑΣ																			0	0
ΜΟΥΣΟΥΡΩΝ							2	95											2	95
ΜΥΘΗΜΝΗΣ																			0	0
ΝΕΑΣ ΚΥΔΩΝΙΑΣ			1	309	9	1381	21	1285	2	89			116	6976					149	10040
ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ							9	376	1	27	2	56	5	136					17	595
ΠΛΑΤΑΝΙΑ			5	1797	4	506	5	398	2	108			71	4992					87	7801
ΣΟΥΔΑΣ									2	41			1	49					3	90
ΣΦΑΚΙΩΝ					1	161	4	123					1	24					6	308
ΦΡΕ																			0	0
ΧΑΝΙΩΝ			1	191	11	896	20	1178	4	154	4	140	17	431			16	270	73	3260
ΣΥΝΟΛΟ	2	761	14	3880	35	4063	90	5660	18	800	7	214	272	15105	0	0	20	327	458	30810

Ξενοδοχειακό Δυναμικό Ρεθύμνου

ΔΗΜΟΣ / ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	H(L)		H(A)		H(B)		H(C)		H(D)		H(E)		ΕΠΙΠ. Δ/ΤΑ		ΞΕΝΟΔ. & ΕΠΙΠ. Δ/ΤΑ		ΠΑΡΑΔΟ-ΣΙΑΚΑ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ	Μ	Κ
ΑΝΩΓΕΙΩΝ													1	32					1	32
ΑΡΚΑΔΙΟΥ	3	1606	6	1940	14	2395	8	769					21	970					52	7680
ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ			4	2673	4	462	5	365					17	925			3	39	33	4464
ΚΟΥΛΟΥΚΩΝΑ																			0	0
ΚΟΥΡΗΤΩΝ																			0	0
ΛΑΜΠΗΣ					2	123	22	991	6	174	1	20	4	73					35	1381
ΛΑΠΠΑΙΩΝ													1	8					1	8
ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΦΩΚΑ					2	144							2	155			1	7	5	306
ΡΕΘΥΜΝΟΥ	2	1085	8	1419	18	2693	13	793	3	104			87	5583			5	109	136	11786
ΣΥΒΡΙΤΟΥ																			0	0
ΦΟΙΝΙΚΑ			1	204	2	248	14	694					4	676					21	1822
ΣΥΝΟΛΟ	5	2691	19	6236	42	6065	62	3612	9	278	1	20	137	8422	0	0	9	155	284	27479

Ξενοδοχειακό Δυναμικό Λασιθίου

ΔΗΜΟΣ / ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	H(L)		H(A)		H(B)		H(C)		H(D)		H(E)		ΕΠΙΠ. Δ/ΤΑ		ΞΕΝΟΔ. & ΕΠΙΠ. Δ/ΤΑ		ΠΑΡΑΔΟ-ΣΙΑΚΑ		ΣΥΝΟΛΟ	
	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ	9	2943	8	2099	16	1922	42	2270	5	180	4	88	43	2146	1	513			128	12161
ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ			7	1946	6	562	10	748	5	107			9	379			1	12	38	3754
ΙΤΑΝΟΥ							3	128	1	16	1	11	3	106					8	261
ΛΕΥΚΗΣ																			0	0
ΜΑΚΡΥ ΓΥΑΛΟΥ			1	285	2	324	3	158					5	406					11	1173
ΝΕΑΠΟΛΗΣ			4	1240			3	296	1	21			18	973			1	6	27	2536
ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΛΑΣΙΘΙΟΥ									1	13	2	26	1	12					4	51
ΣΗΤΕΙΑΣ			1	310	2	309	9	586	6	102			2	31					20	1338
ΣΥΝΟΛΟ	9	2943	21	5880	26	3117	70	4186	19	439	7	125	81	4053	1	513	2	18	236	21274

Γραφεία Ενοικιάσεως Ι.Χ. και ΜΟΤΟ

Γ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΚΜΙΣΘΩΣΗΣ ΙΧ ΕΠΙΒ. ΑΥΤ/ΤΩΝ ΧΩΡΙΣ ΟΔΗΓΟ

Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	269
Ν. ΛΑΣΙΘΙΟΥ	69
Ν. ΡΕΘΥΜΝΟΥ	83
Ν. ΧΑΝΙΩΝ	122
	<hr/>
	543

Δ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΚΜΙΣΘΩΣΗΣ ΜΟΤΟ

Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	69
Ν. ΛΑΣΙΘΙΟΥ	17
Ν. ΡΕΘΥΜΝΟΥ	30
Ν. ΧΑΝΙΩΝ	26
	<hr/>
	142

Εναλλακτικές μορφές τουρισμού

Αγροτουρισμός

Ο Αγροτουρισμός είναι μια ήπια μορφή βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και πολυδραστηριότητας στον αγροτικό χώρο, η οποία έχει ως στόχους:

Να συμβάλει ώστε ο επισκέπτης να γνωρίσει τις αγροτικές περιοχές, τις αγροτικές ασχολίες, τα τοπικά προϊόντα, την παραδοσιακή κουζίνα και την καθημερινή ζωή των κατοίκων, τα πολιτισμικά στοιχεία και τα αυθεντικά χαρακτηριστικά του χώρου αυτού.

Να φέρει τον επισκέπτη σε επαφή με τη φύση καθώς και με τις δραστηριότητες στην ύπαιθρο, στις οποίες θα μπορεί να συμμετέχει, να ψυχαγωγηθεί και να νιώσει τη χαρά της περιήγησης, της γνώσης και της ανακάλυψης.

Να κινητοποιήσει τις παραγωγικές, πολιτισμικές και αναπτυξιακές δυνάμεις του τόπου, συμβάλλοντας έτσι στην αειφόρο περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του αγροτικού χώρου.

Οικοτουρισμός

Ο οικοτουρισμός είναι μια αειφορική μορφή τουρισμού Υπαίθρου που εστιάζεται πρωτίστως στην απόκτηση εμπειριών και γνώσεων για τη φύση και ο οποίος διαχωρίζεται με τρόπο ώστε να είναι ήπιος, μη καταναλωτικός και τοπικά προσανατολισμένος. Αναπτύσσεται τυπικά σε φυσικές περιοχές και πρέπει να συντελεί στη διατηρησιμότητα και στη συντήρηση αυτών των περιοχών.

Στην Κρήτη αυτό το είδος του τουρισμού συγχέεται με τον αγροτουρισμό και κατά συνέπεια δεν υπάρχουν συγκεκριμένα στοιχεία, ή αυτά που υπάρχουν είναι ίδια με τα προαναφερθέντα στο κεφάλαιο του αγροτουρισμού

Πολιτιστικός τουρισμός

Ο πολιτιστικός τουρισμός είναι η εναλλακτική μορφή τουρισμού που έχει σαν κύρια τουριστική δραστηριότητα την επαφή, γνωριμία, γνώση και απόλαυση του πολιτιστικού πλούτου των τουριστικών προορισμών και τη συμμετοχή ή την παρακολούθηση πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Υποθαλάσσιος τουρισμός

Ένα μεγάλο μέρος της ανεξερεύνητης Κρήτης, ίσως το πιο συναρπαστικό, βρίσκεται κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας. Για να διαβείτε αυτό το σύνορο και να γνωρίσετε τα πανέμορφα τοπία και τους κατοίκους του βυθού, είναι αρκετό να έχετε μια απλή μάσκα, έναν αναπνευστήρα και ένα ζευγάρι βατραχοπέδιλα. Αν βέβαια έχετε πτυχίο αυτοδύτη, μπορείτε να νοικιάσετε έναν πλήρη εξοπλισμό για αυτόνομη κατάδυση και να εξερευνήσετε τον υποβρύχιο κόσμο με πολύ μεγαλύτερη άνεση και σε μεγαλύτερο βάθος. Αν δεν έχετε πτυχίο αυτοδύτη, η Κρήτη είναι ο ιδανικός τόπος να το αποκτήσετε. Γι πτυχίο ενός αστέρος της CMAS ή για πτυχίο Open Water της PADI τα μαθήματα διαρκούν 25-30 ώρες (6-8 μέρες). Το μόνο που χρειάζεται από εσάς είναι καλή φυσική κατάσταση και βέβαια τα σχετικά δίδακτρα, όλα τα άλλα τα αναλαμβάνει το καταδυτικό κέντρο.

Παράκτιος τουρισμός

Παράκτιος τουρισμός είναι ο τουρισμός που έχει τουριστικό προορισμό τις ακτές της θάλασσας. Δηλαδή ο τουρισμός κατά τη διάρκεια του οποίου οι τουρίστες διαμένουν και διατρέφονται σε παράκτια τουριστικά θέρετρα και ξενοδοχεία και η κύρια τουριστική τους δραστηριότητα εκδηλώνεται κοντά ή δίπλα στις ακτές και μέσα στα νερά των αιγιαλών και συνίσταται στην ενασχόλησή τους με τη θάλασσα, την άμμο, τον ήλιο και τα παράκτια παιχνίδια.

Από τη φύση του ο παράκτιος τουρισμός είναι θερινός τουρισμός και στη χώρα μας αναπτύσσεται από αρχές Απριλίου μέχρι το τέλος Οκτωβρίου.

Γαστριμαργικός τουρισμός

Η Κρητική κουζίνα και το Κρητικό Ελαιόλαδο

Σίγουρα από πολλούς αιώνες η Κρήτη έχει να παρουσιάσει μια γαστρονομική παράδοση και μια σειρά από εδέσματα τα οποία ταξίδεψαν σχεδόν απaráλλαχτα ανά τους αιώνες και έφτασαν μέχρι τις μέρες μας. Αν και ο τόπος υπήρξε ένα χωνευτήρι όλων σχεδόν των λαών της Μεσογείου, φαίνεται ότι η κρητική κουζίνα, σε πείσμα του διεθνισμού, παρέμεινα αυστηρά κρητική και ελάχιστα επηρεάστηκε από τους κατακτητές της.

Ιστορικός Τουρισμός

Ως ιστορικός τουρισμός ορίζεται ο τουρισμός που πραγματοποιείται με βασικό σκοπό να γνωρίσει ο επισκέπτης τα ιστορικά μνημεία ενός τόπου που συνδέονται με την ιστορία του. Βασική προϋπόθεση για να εμφανιστεί σε ένα μέρος αυτού του είδους ο τουρισμός, είναι να έχει Ιστορία και απαραίτητα τα αντίστοιχα μνημεία που να την αποδεικνύουν. Επίσης, θα πρέπει αυτά τα μνημεία να είναι διατηρημένα και προσπελάσιμα στο ευρύ κοινό ώστε να αποτελούν τουριστικό θέλγητρο.

Αν και αυτός είναι ο ορισμός του ιστορικού τουρισμού, σπάνια συναντάται αυτούσιος. Δηλαδή, σπάνια ξεκινάει κάποιος να επισκεφθεί ένα μέρος μόνο για να γνωρίσει την ιστορία του. Συχνά αποτελεί μέρος ενός μείγματος τουριστικής δραστηριότητας. Μπορεί να συνδυαστεί και να αποτελέσει μέρος πολλών άλλων ειδών τουρισμού, όπως τον περιπατητικό, τον θρησκευτικό, ακόμα και τον παράκτιο.

Θρησκευτικός Τουρισμός

Οι μεγάλες χριστιανικές γιορτές θεωρούνται και οι τοπικές γιορτές προς τιμή της μνήμης των Αγίων, πολιούχων πόλεων και χωριών, ή προς τιμή των Αγίων για τους οποίους έχουν χτιστεί μοναστήρια ή εξωκλήσια. Αυτές οι γιορτές παίρνουν συχνά τη μορφή πανηγυριών στα οποία συρρέουν χιλιάδες κόσμου. Δεδομένου δε ότι η ελληνική ύπαιθρος είναι γεμάτη από μοναστήρια και εξωκλήσια και ότι ο αριθμός των ελληνικών χωριών και οικισμών είναι πολύ μεγάλος, σχεδόν κάθε μέρα σε κάποιο μέρος της χώρας μας γίνεται και κάποιο πανηγύρι.

Κατά συνέπεια, σαν θρησκευτικός τουρισμός θα μπορούσε να οριστεί ο τουρισμός στα πλαίσια του οποίου οι τουρίστες παρακολουθούν ή λαμβάνουν μέρος σε διάφορες εκδηλώσεις θρησκευτικού χαρακτήρα.

Αθλητικός Τουρισμός

Η άσκηση, η γύμναση, το παιχνίδι και ο αθλητισμός απαιτούν ξεχωριστές σωματικές δυνάμεις και δεξιότητες, ειδική εκπαίδευση, ειδικό εξοπλισμό και ειδικούς χώρους και βάση αυτών των απαιτήσεων γίνεται και η διάκριση των προκείμενων μορφών τουρισμού.

Ο χρόνος που απαιτείται για να ασκηθούν, γυμναστούν, παίξουν ή αθληθούν οι τουρίστες, συχνά είναι χρόνος διακοπών, ενώ οι χώροι που απαιτούνται και το προσωπικό υποστήριξης εξασφαλίζεται από τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις που εμπλουτίζουν τα τουριστικά προϊόντα που προσφέρουν με προϊόντα άσκησης, γύμνασης, παιχνιδιού ή αθλητισμού. Ή ακόμα και οι αθλητές που διαλέγουν ένα τόπο για να προετοιμαστούν για κάποιο αθλητικό γεγονός, το κάνουν με γνώμονα τις υπηρεσίες υποστήριξης (γήπεδα, κολυμβητήρια, γυμναστήρια, κτ) που παρέχει ο τόπος αυτός.

Χειμερινός τουρισμός

Ο χειμερινός τουρισμός, κατ' αναλογία με τον θερινό, δεν είναι μορφή τουρισμού υπό την έννοια της ανεξαρτησίας και των ίδιων χαρακτηριστικών. Είναι απλά η ονομασία της κατηγορίας εκείνων των μορφών τουρισμού που έχουν κοινό χαρακτηριστικό ότι αναπτύσσονται κατά τη διάρκεια του χειμώνα, όταν δηλαδή στον τουριστικό προορισμό επικρατεί χειμώνας.

Οι μορφές αυτές τουρισμού μπορεί να είναι:

Αθλήματα ski

Παγοδρομικά αθλήματα

Χιονοδρομικά αθλήματα

γι' αυτό άλλωστε μπορεί να θεωρηθεί και σαν τμήμα του προαναφερθέντος αθλητικού τουρισμού.

Σπηλαιολογικός τουρισμός

Η Κρήτη προσφέρεται για “καρστικούς σχηματισμούς”, όπως θα έλεγαν και οι γεωλόγοι, άρα δεν είναι παράξενο που μέχρι σήμερα έχουν ανακαλυφθεί περισσότερα από 3.500 σπήλαια στο νησί. τα σπήλαια της Κρήτης, εκτός από μνημεία της φύσης με εκπληκτικό λιθωματικό διάκοσμο, είναι και σπουδαιότατα μνημεία πολιτισμού

SWOT ANALYSE

Δυνατά σημεία

- Άριστο κλίμα
- Ισχυρή γεωγραφική θέση
- Επαρκείς τουριστικές υποδομές διαμονής
- Ικανοποιητική παραγωγική δομή
- Υψηλό επίπεδο και επάρκεια φυσικών και ανθρωπογενών πόρων
- Υψηλή φήμη
- Ικανοποιητικό επίπεδο επαναλαμβανόμενου τουρισμού
- Υψηλή τουριστική ζήτηση
- Καταξιωμένος τουριστικός προορισμός
- Κατεχοχήν προορισμός πτήσεων charters

Αδύνατα σημεία

- Χαμηλή ποιότητα δημόσιων υποδομών και υπηρεσιών
- Έλλειψη υποστηρικτικών τουριστικών υποδομών
- Εποχικότητα
- Χαμηλή ποιότητα στελεχιακού δυναμικού
- Απουσία τουριστικού Marketing
- Δυσκολία διείσδυσης σε μεγάλες αγορές του εξωτερικού
- Μειωμένη ανταγωνιστικότητα έναντι νέων τουριστικών προορισμών
- Έντονη εξάρτηση από αποφάσεις, επιλογές και πολιτικές μεγάλων τουριστικών πρακτορείων του εξωτερικού
- Χωρική συγκέντρωση υποδομών περιβάλλοντος και τουρισμού και δυσκολία διάχυσης στην ενδοχώρα
- Απουσία τουριστικής δραστηριότητας κατά τη χειμερινή περίοδο
- Απότομη διόγκωση ιδιωτικής επενδυτικής δραστηριότητας
- Έλλειψη θεσμικού πλαισίου ρύθμισης των χρήσεων γης

Ευκαιρίες

- Διοργάνωση Ολυμπιακών Αγώνων 2004
- Δυνατότητες ανάπτυξης θεματικού τουρισμού
- Πρώθηση διατροφής και γαστρονομίας ως "νέο τουριστικό προϊόν"
- Χρηματοδοτικές Ευκαιρίες για τον τουρισμό
- Αυξανόμενη σημασία των νέων τεχνολογιών στον τουρισμό
- Τάσεις αύξησης του εγχώριου τουρισμού
- Ολοκλήρωση βασικών έργων τεχνικής υποδομής
- Αξιοποίηση Ειδικών Τουριστικών Υποδομών
- Αξιοποίηση αναδυόμενων αγορών
- Επικράτηση του Ευρώ
- Θετική εικόνα του κρητικού τουριστικού προϊόντος

Απειλές

- Ισχυρός ανταγωνισμός σε διεθνές επίπεδο
- Υστέρηση σε επίπεδο προβολής
- Μειωμένη τουριστική συνείδηση
- Εξάρτηση από το μέλλον των αερομεταφορών
- Αλλοίωση της οικιστικής ταυτότητας
- Υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος
- Χαμηλό επίπεδο συνεργασίας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα

LEADER

Η **LEADER+** είναι μια από τις τέσσερις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες (Κ.Π.) που χρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την 3η Προγραμματική Περίοδο. Σαν πρωτοβουλία του αγροτικού τομέα αποσκοπεί στην ανάπτυξη της υπαίθρου μέσα από ολοκληρωμένα αναπτυξιακά προγράμματα σε συνεργασία με τις τοπικές κοινωνίες. Η πρωτοβουλία εφαρμόζεται για τρίτη φορά στη χώρα μας.

Για την υλοποίηση της Κ.Π. **LEADER+** σε εθνικό επίπεδο καταρτίστηκε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το οποίο εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στη συνέχεια εξειδικεύτηκε σε 40 τοπικά προγράμματα, των οποίων η υλοποίηση ξεκίνησε το 2002 και ολοκληρώνεται το 2008.

Στόχοι προγράμματος Leader

- Η ολοκληρωμένη, υψηλής ποιότητα αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου μέσα από πιλοτικές εφαρμογές.
- Η άρση της απομόνωσης των αγροτικών περιοχών σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Άξονες προτεραιότητας

- **Άξονας 1**: «Ολοκληρωμένες και πιλοτικού χαρακτήρα στρατηγικές αγροτικής ανάπτυξης»
- **Άξονας 2**: «Στήριξη συνεργασίας μεταξύ αγροτικών περιοχών»
- **Άξονας 3**: «Δικτύωση»
- **Άξονας 4**: «Διαχείριση – Παρακολούθηση – Αξιολόγηση του προγράμματος»

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η δημόσια αρχή που έχει την ευθύνη για την υλοποίηση του εθνικού προγράμματος LEADER+ είναι η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER+», η οποία υπάγεται στην Ειδική Γραμματεία Προγραμματισμού και Εφαρμογών Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ 2004-2010

Ο τουρισμός είναι ο δυναμικότερος και ανταγωνιστικότερος κλάδος της ελληνικής οικονομίας σε διεθνές επίπεδο. Παράλληλα παρουσιάζει σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης στην τρέχουσα δεκαετία σε παγκόσμιο επίπεδο.

Στόχος του σχεδίου είναι η ανάδειξη του Τουρισμού σε βασική προτεραιότητα και κινητήριο μοχλό της αναπτυξιακής διαδικασίας, και η ενίσχυση της άμεσης και της έμμεσης συνεισφοράς του στο προϊόν, το εισόδημα, την απασχόληση

Στόχοι

- Αύξηση των αφίξεων σε 20 εκ.
- Αύξηση των εισπράξεων από τον Τουρισμό σε 20 δις.€
- Αύξηση της Μέσης κατά κεφαλήν δαπάνης σε 1020 € (ποιοτικός τουρισμός).
- Αύξηση της συμμετοχής του Τουρισμού στο ΑΕΠ κατά 3 τουλάχιστον ποσοστιαίες μονάδες.
- Αύξηση του απασχολούμενου στον Τουρισμό εργατικού δυναμικού τουλάχιστον κατά 16%.
- Αύξηση των διανυκτερεύσεων στα ξενοδοχεία σε 87 εκ
- Αύξηση των πληροτήτων των ξενοδοχείων των ανεπτυγμένων περιοχών κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες

Άξονες προτεραιότητας

- Άξονας 1 : Βελτίωση της ποιότητας του τουριστικού προϊόντος.
- Άξονας 2 : Διαφοροποίηση και εμπλουτισμός του ελληνικού τουριστικού προϊόντος με ανάπτυξη θεματικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού με στόχο την ικανοποίηση των εξελισσόμενων προσδοκιών / αναγκών των τουριστών και επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.
- Άξονας 3 : Επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο. Εκπαίδευση – επιμόρφωση - κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού σε ευρεία κλίμακα.
- Άξονας 4 : Δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης και σταθερού περιβάλλοντος ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας και ενίσχυσης των ιδιωτικών επενδύσεων.
- Άξονας 5 : Επαύξηση των μεριδίων (αριθμός τουριστών, εισοδήματα) από τη διεθνή τουριστική αγορά. Ενίσχυση της εικόνας της χώρας. Εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων και εργαλείων μάρκετινγκ στη βάση της τριμερούς συνεργασίας.
- Άξονας 6 : Εκσυγχρονισμός δομών δημόσιας διοίκησης και μηχανισμών άσκησης της τουριστικής πολιτικής.

Τον τελευταίο αιώνα εμφανίστηκε η τάση για φυγή από τον ασφυκτικό κλοιό της ζωής στην πόλη και των διακοπών σε πολύβουες παραλίες και σε κοσμοπολίτικα μέρη. Αυτή η τάση είναι ακόμα δυνατότερη σήμερα, που λόγω του έντονου ρυθμού ζωής στις πόλεις δημιουργείται η ανάγκη για χαλάρωση και ηρεμία κατά τη διάρκεια των διακοπών και η ενασχόληση με εντελώς διαφορετικά πράγματα που να φέρνουν τον άνθρωπο πιο κοντά στη φύση. Αυτή είναι και η αιτία – και η αφορμή – για την ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Κύριο χαρακτηριστικό του εναλλακτικού τουρισμού είναι επαφή του ανθρώπου με τη φύση. Σε όλες τις μορφές του, αγροτουρισμός, υποθαλάσσιος τουρισμός, περιπατητικός, βάζει τον άνθρωπο στη διαδικασία να ανακαλύψει και να γνωρίσει άγνωστες γι' αυτόν πτυχές για παράδειγμα της αγροτικής ζωής ή του υποθαλάσσιου περιβάλλοντος ή ακόμα και τοπία τα οποία δεν φαντάστηκε ότι μπορεί να υπάρχουν.

Από τα παραπάνω κεφάλαια της παρούσης εργασίας, βλέπουμε ξεκάθαρα πώς έχει η κατάσταση, όσον αφορά τον τουρισμό στην Κρήτη, σήμερα. Είναι ολοφάνερο ότι ο παράκτιος τουρισμός αρχίζει να φθίνει και τη θέση του παίρνει ο εναλλακτικός τουρισμός. Βέβαια, ο παράκτιος τουρισμός, λόγω της φύσης του και της εποχής κατά την οποία λαμβάνει χώρα, σαν φαινόμενο, δεν πρόκειται ποτέ να εξαλειφθεί. Συνήθως, μειώνεται αισθητά σε περιοχές οι οποίες έχουν κορεστεί και η τουριστική ανάπτυξη έχει υπερβεί τα όρια της φέρουσας ικανότητας της περιοχής, με συνέπεια την υποβάθμιση τόσο του περιβάλλοντος όσο και των παρεχόμενων υπηρεσιών.